

Hyvät käytännöt jakoon

Esimerkkejä kulttuurihyvinvoinnin edistämisen käytännöistä
Pohjois-Karjalassa vuonna 2025, osa 1/3.

Kuntouttava työtoiminta + ikääntyneiden asumispalvelut

- Yhteistyössä Siun soten palvelut Joensuussa: Noljakkakoti (ikääntyneiden asumispalvelu) ja kuntouttava työtoiminta
- Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat toteuttavat mm. luovaa toimintaa yhdessä ikääntyneiden asumispalvelujen asukkaiden kanssa ja avustavat ja ohjaavat heitä.
- Moleminpuolista merkityksellistä vuorovaikutusta ja arjen sisältöjä.
- Kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja ja virikeohjaaja suunnittelevat ja organisoivat toimintaa.

Liperin kunta + ikääntyneiden asumispalvelut

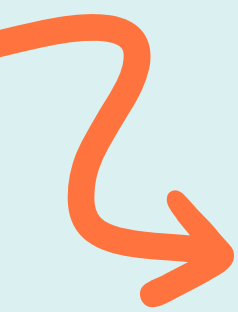
- Liperin kunta hakee käänteisellä kilpailutuksella kulttuuri- ja virkistys-sisältöjä, joita tarjotaan kunnassa oleviin hv-alueen ja yksityisiin ikääntyneiden palvelutaloihin. Sopimusosapuolina kunta ja sisällöntuottajat.
- Jaossa on 100 €/tuokio. Jokainen palvelutalo saa valita sisältöjä 300 € arvosta. Vuosittain käytetään n. 3000 €, joka kustannetaan valtiokonttorin varoista (kunnalle tulevat kuolinpesät).
- Sisällöntuottajina käytännössä yhdistyksiä, ei ammattitaiteilijoita.
- Lisäksi kesätyöntekijöiksi palkatut nuoret kesäsoittajat kiertävät palvelutaloissa ja päiväkodeissa.

Kuntien avustukset

- Kaikki Pohjois-Karjalan kunnat myöntävät avustuksia kulttuuri- ja kulttuurihyvinvointitoimintaan. (Lähteinä kuntien verkkosivut kesällä 2025.)
- Hakukelpoisia ovat yleensä ainakin kuntaan rekisteröidyt yhdistykset. Eri kunnissa vaihdellen myös mm. yksityishenkilöt, työryhmät, yritykset, muihin kuntiin rekisteröidyt yhdistykset.
- Myönnetään esim. osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämiseen, ennaltaehkäisevään tai matalan kynnyksen toimintaan, tapahtumiin, ohjaustoimintaan, yhteistyö- ja kumppanuussopimuksina.

Hyvinvointialueen avustukset

- Pohjois-Karjalan hyvinvointialue myöntää järjestöavustuksia kulttuurihyvinvointitoimintaan.
- Lisäksi voidaan solmia kumppanuus-, aie- ja yhteistyösopimuksia.
- Toiminnan tulee kytkeytyä esim. elintapaohjaukseen, mielenterveyden edistämiseen, osallisuuden edistämiseen, yksinäisyyden ehkäisyyn.
- Hakukelpoisia ovat Pohjois-Karjalaan rekisteröidyt yhdistykset ja sellaiset muualle rekisteröidyt, joiden avustettava toiminta kohdistuu pohjoiskarjalaisiin.

Hyvät käytännöt jakoon

Esimerkkejä kulttuurihyvinvoinnin edistämisen käytännöistä
Pohjois-Karjalassa vuonna 2025, osa 2/3.

Joukkoliikenne ja kuljetukset

- Osassa kuntia joukko- ja asiointiliikennettä on tarkasteltu ja suunniteltu niin, että ne mahdollistavat hyvinvointia tukeviin palveluihin (kohteisiin, ryhmiin, tapahtumiin) pääsyn.
- Esimerkiksi Nurmeksien Katuriasointiliikennetoiminnassa on huomioitu tätä, ja Joensuussa on asetettu tavoitteeksi joukkoliikenne- ja kulttuuripalvelujen yhteistyö.
- Toisinaan kulttuuripalvelujen tuottajat tarjoavat kuljetusta tapahtumiinsa, esim. Teatteri Fiasko syksyllä 2025 (Jns keskusta - Enon Louhitalo).

Oppilaitokset

- Riverian kulttuuri- ja taideteollisuusaloilla ja konservatorion muusikon koulutusohjelmassa taide, kulttuuri ja luovat menetelmät ovat läsnä paitsi opetuksen sisällöissä, myös opetusmenetelmissä. Oppilaitosten tiloissa on kuvataidetta, musiikin- kuuntelumahdollisuuksia ym.
- Luovia menetelmiä käytetään (vastauksia Riveriasta ja peruskoulusta) sekä yksilöllisessä että yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä. Esim. oppilaat tekevät itse tapahtumia ja mielenterveyden teemaviikolla voi kokea taidetta.
- Opiskeluhoitotyö on oppilaitosten ja Siun soten yhteistä: kuraattorit ovat Siun soten työntekijöitä.

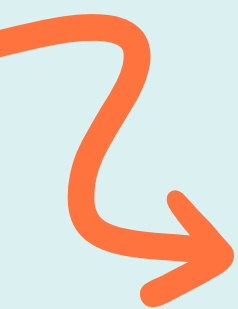
Kuntien asiakirjat

- Joensuussa, Nurmeksessa ja Rääkkylässä on erillinen kulttuuriohjelma tai -strategia.
- Kontiolahdelle, Juukaan ja Liperiin on tulossa kulttuuriohjelma tällä valtuustokaudella.
- Suurimmalla osalla kuntia (10/13) on kulttuuritoiminnan tavoitteita hyvinvointikertomuksessa (TEAviisari 2023).
- Suurimmalla osalla kuntia kulttuuri ja/tai hyvinvointia ja terveyttä edistävä kulttuuritoiminta huomioidaan kuntastrategiassa (TEAviisari 2023 ja kuntien verkkosivuilla julkaistut strategiat).

Muita poimintoja

- Siun Soten mielenterveys- ja päihdetyössä ohjataan asiakkaita kolmannen sektorin toteuttamaan kulttuurihyvinvointitoimintaan.
- Joensuun hyvinvointisuunnitelman osana on kartoitus, millaisia palveluja ja asiantuntemusta yhdistyksiltä löytyy kunnan hyvinvointitavoitteisiin (mm. kulttuurihyvinvointi) nähden.
- Esittävän taiteen toimijat Improholistit ry ja Kontiolahden kanavateatteri ry ovat asettaneet toiminnalleen kulttuurihyvinvointitavoitteita.
- Meijän tavalla (2024) on uusi Pohjois-Karjalassa tehty menetelmäopas kulttuurihyvinvointityöhön.

Hyvät käytännöt jakoon

Esimerkkejä kulttuurihyvinvoinnin edistämisen käytännöistä
Pohjois-Karjalassa vuonna 2025, osa 3/3.

Pienet taidehetket

- Joensuun lastenkulttuurikeskuksen ja Siun soten neuvoloiden yhteistyössä tietynikäisten vauvojen perheille jaetaan tietoa taidehetkistä, joita toteuttaa kansalaisopisto.
- Tietoa jaetaan neuvolan kautta ennen kuin tapahtumiin ilmoittautuminen avataan kaikille. Tavoitteena on saada osallistujiksi perheitä, jotka erityisesti hyötyisivät vuorovaikutusta ja lapsen kielen kehitystä tukevasta taidetoiminnasta.
- Sisällöt, kohderyhmät ja tavoitteet valittiin moniammatillisessa yhteistyössä kulttuuri- ja neuvolapalvelujen työntekijöiden kesken.

Kulttuurin kutsuvieraat

- Joensuun lastenkulttuurikeskuksen ja Siun soten yhteistyössä perheille jaettiin pääsylippuja Joensuun kaupunginteatteriin ja kaupunginorkesterin konsertteihin.
- Lastenkulttuurikeskus vastasi myös kuljetuksista ja naulakkomaksuista.
- Liput jaettiin hyvinvointialueen perhetyön kautta.
- Kulttuurin kutsuvieras -nimistä toimintamallia on kehitetty Turussa kulttuuripalvelujen ja hyvinvointialueen yhteistyönä.

Sosionomiopiskelijoiden projektit

- Karelia-AMK:n sosionomiopiskelijoiden projekti- ja yhteisökehittämisen kurssilla toteutetaan kulttuurihyvinvointiprojekteja toimeksiantajille.
- Projekteissa sekä opiskelijat että toimeksiantajat oppivat kulttuurihyvinvointiaiheesta ja kulttuurihyvinvointitoiminnan toteuttamisesta.
- Toimintaa toteutetaan erilaisten ryhmien, kuten kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden ja ruokajakelun asiakkaiden kanssa.

Koko kylän olohuoneeksi

- Siun soten ikääntyneiden asumis- palveluyksikkö on tehnyt kulttuuri- ja luontolähtöisen toiminnan vision. Henkilöstö jakaa vision ja toiminta- kulttuuria kehitetään ajatuksella "pienikin kulttuuri- ja luontotoiminta voi antaa asiakkaalle paljon".
- Yksikössä ajatellaan, että asumispalvelut voisivat olla koko kylän olohuoneita, joissa tapahtuisi monenlaista vuorovaikutusta sekä yksikössä että muualla asuvien kesken.

